

Kulturdepartementet
111 51 Stockholm

Betänkandet SOU 2018:23 Konstnärspolitiska utredningen

Remissvar från Konstnärscentrum

Betänkandet *Konstnär – oavsett villkor?* är i stort mycket initierad och beskriver väl den verklighet vi befinner oss i.

I remissvaret avger Konstnärscentrum synpunkter på följande områden där utredningen lägger fram förslag: ”Fortbildning för konstnärer”, ”Inköp av offentlig konst” och ”Konstens behov av mellanhänder”. I övrigt svarar vi på den kritik som riktats mot vår verksamhet med offentliga gestaltungsuppdrag.

Sammanfattning av våra viktigaste synpunkter

- Vi föreslår att Konstnärscentrum erhåller en ökad, stabil finansiering som gör det möjligt att upprätthålla en grundverksamhet av jämn och god kvalitet.
- Vi efterfrågar större konkreta möjligheter till samverkan mellan Konstnärscentrum och de statliga, regionala och kommunala kulturpolitiska instanserna.

Konstnärscentrum, bakgrund

Konstnärscentrum är en medlemsstyrd organisation som utan vinstintresse förmedlar uppdrag åt konstnärer i hela landet. Det rör sig främst om konstnärliga gestaltungsuppdrag, men också uppdrag inom skolan eller fria konstprojekt.

I vårt arbete ackumuleras stor kunskap genom många aktiva medlemmars erfarenheter.

En stor del av Konstnärscentrums verksamhet utgörs av att möta och övertyga kommuner om konstens betydelse för våra livsmiljöer, liksom att bygga kulturella infrastrukturer i syfte att öka satsningarna på offentlig konst och tillämpningen av procentregeln. Sedan tillkomsten av LOU har Konstnärscentrum upparbetat stor kunskap och erfarenhet inom området, vilket kommer till nytta för uppdragsgivare som ska göra upphandlingar.

Vi vill framhålla att vårt arbete även berör och utvecklar en mängd andra områden som betänkandet tar upp, till exempel konst för barn och unga, konstbildning, kompetensutveckling och betydelsen av offentlig konst för samhället.

Synpunkter på utredningen, förslag och rekommendationer

Ang. förslag 9.3.6 Fortbildning för konstnärer

Konstnärscentrum föreslår att vi ges möjligheter till utvidgning av våra utbildningsinsatser, genom särskild finansiering.

Konstnärscentrum ser positivt på en satsning gällande konstnärers fortbildning under yrkeslivet, men den bör inte koncentreras enbart till konsthögskolorna eller vara förbehållen konstnärer med högskoleutbildning. Hos yrkesverksamma konstnärer finns ett stort behov av korta kurser inom både teori och praktik. En breddning av Konstnärscentrums nuvarande utbildningsverksamhet genom denna typ av kurser inom olika områden, och i samverkan med andra aktörer, skulle ge möjlighet till kontinuerlig och flexibel fortbildning för fler yrkesverksamma konstnärer i hela landet.

Ang. förslag 9.4.6 Inköp av offentlig konst

Konstnärscentrum föreslår en utvidgning av procentregeln

Konstnärscentrum föreslår att procentregeln ska skrivas in i ”Statens ägarpolicy och riktlinjer för företag med statligt ägande” och i ägardirektiven även för företag med statligt ägande som har fastigheter och infrastruktur. Även myndigheter och verk som arbetar med fastigheter eller infrastruktur bör åläggas att tillämpa procentregeln. Statliga investeringsstöd till bostäder och infrastruktur ska villkoras med att procentregeln för konstnärliga gestaltningar ska tillämpas.

Konstnärscentrum föreslår även att gestaltungsfrågorna stärks i Plan- och bygglagen. De olika styrdokumenterna för den kommunala planeringsprocessen, så som detaljplaner, bör utformas utifrån ett helhetsperspektiv på gestaltning, som också innefattar konst.

Konstnärscentrum förordar att möjligheterna stärks för konstnärer att vara delaktiga i arbetet med planering och genomförande av offentliga konstprojekt.

Ang. förslag 9.4.7 Konstens behov av mellanhänder

Konstnärscentrum föreslår att organisationen bör erhålla en basfinansiering som gör det möjligt att upprätthålla en grundverksamhet av jämn och god kvalitet.

Konstnärscentrums verksamhet är underfinansierad, eftersom basanslagen under många år har urholkats. Detta har lett till brist på utvecklingsinsatser då allt arbete måste läggas på det mest basala. Det mesta av arbetet sköts av medlemmar mot mycket låg ersättning. Ett statligt grundanslag till Konstnärscentrum skulle göra det möjligt att hålla en jämn och kvalitativt hög nivå på administration, kommunikation, löpande verksamhetsutveckling och samverkan mellan våra regioner.

Betänkandets förslag om ytterligare 10 miljoner kronor till de 15 centrumbildningarna är välkommet men otillräckligt. Konstnärscentrum tvivlar dessutom på att centrumbildningarnas redan ansträngda ekonomier kan effektiviseras genom fördjupad samverkan, då våra specifika verksamheter är relativt olika och administrationen liten. Där ger samverkan med organisationer och institutioner inom bildkonstområdet bättre samordningsvinster för oss. Möjligheter till fruktbara samarbeten med andra centrumbildningar finns däremot genom tillfälliga samarbetsprojekt, samverkan inom särskilda områden som utbildningar och liknande. Detta är något vi redan arbetar med och gärna utvecklar mer.

Konstnärscentrum efterfrågar större intresse för samverkan från statliga, regionala och kommunala kulturinstanser.

Konstnärscentrum ser positivt på betänkandets förslag att förstärka samarbetet mellan centrumbildningar, regioner och landsting. Vi är en organisation med stor potential när det gäller att utveckla bildkonstnärernas arbetsmarknad och

främja konstnärernas inflytande över den. Vi bör därför bjudas in till statliga, regionala och kommunala kulturpolitiska instanser i de sammanhang som berör vår verksamhet. Många instanser ser mycket positivt på Konstnärscentrums verksamhet och det vi uträttar, men möjligheter till samverkan och ekonomiskt stöd saknas ofta eftersom det i första hand ges till publik verksamhet, inte till vår grundverksamhet eller till verksamhetsutveckling.

Bemötande av kritik angående Konstnärscentrums roll som uppdragsförmedlare delvis finansierad av offentliga medel (sid.325 i utredningen):

Med anledning av att kommersiella intressen med vilseledande information försökt misskreditera Konstnärscentrum, vill vi erinra om att betänkandet syftar till att förbättra villkoren för konstutövare i hela landet. Detta syfte sammanfaller med Konstnärscentrums. Konstnärscentrum välkomnar en mångfald olika aktörer och samarbetar gärna under kollegiala former. Men den statliga konstnärspolitiken ska rimligen sätta konstnärernas och deras organisationers möjligheter att verka före vinstdrivande företags egenintressen.

För Konstnärscentrums huvudstyrelse

Anna Ridderstad och Mats Nordlund